

CONV 349/02

WG VIII 10

YHTEENVETO ASIAN KÄSITTELYSTÄ

Lähettilä: Sihteeristö

Vastanottaja: Puolustusta käsittelevä työryhmä 8

Asia: Yhteenveto 14. lokakuuta 2002 pidetystä kokouksesta

Yhteenveto asian käsittelystä

1. Kenraali Carlo Cabigiosun (entinen KFOR-joukkojen ylipäällikkö), kenraali Gustav Hägglundin (Euroopan unionin sotilaskomitean puheenjohtaja) ja Alain Le Royn (EU:n erityisedustaja entisessä Jugoslavian tasavallassa Makedoniassa) esitykset.

Työryhmä pani merkille edellä mainittujen kutsuvieraiden alustukset kriisinhallinnasta.

Kenraali Cabigiosu toi esiin useita tärkeitä tekijöitä, joilla on keskeinen tehtävä, kun halutaan varmistaa monikansallisten joukkojen tehokkaat sotilaalliset johtamisjärjestelyt. Näihin kuuluu joukkojen komentajan nimeäminen, sotilaskuri (mukaan lukien se, miten toimitaan erilaiset oikeudelliset rakenteet huomioon ottaen), yhteinen koulutus (olisi harkittava yhteisen Euroopan sotilaskoulun perustamista) ja palkkojen, vakuutusten ja sosiaalisäännösten yhdenmukaistaminen. Monikansallisen operaation onnistuminen edellyttää, että yhdessä kentällä toimivat taisteluyksiköt toimivat hyvin yhdessä. Yhteiset voimavarat ovat välttämättömiä logistiikan, strategisten kuljetusten ja tiedustelun alalla (vaikkakin tässä ovat kyseessä arkaluonteiset asiat).

Kenraali Hägglund korosti edustavansa omia näkemyksiään ja esitteli työryhmälle kriisinhallinnan nykyiset rakenteet ja menettelyt. Käytännössä jäsenvaltiot päättävät yhdessä kaikista operaatioista, vaikka vain osa osallistuisi itse toteutukseen ("coalition of the willing"). Nykyiset menettelyt edellyttävät käsittelyä useissa komiteoissa, mikä ei edistä nopeaa päätöksentekoa, vaikka Nizzan sopimuksen määräys, jonka mukaan poliittisten ja turvallisuusasioiden komitealle (PTK) voidaan antaa päätösvalta, onkin hyödyllinen tässä suhteessa. Sotilasesikunta antaa lausuntoja vaihtoehtoisista sotilaallisista strategioista. Tällä hetkellä sen tehtäviin ei kuulu operatiivinen suunnittelu eikä operaatioiden toteuttaminen.

Neuvottelukunta voisi pohtia sotilasesikunnan tehtäväkentän laajentamista tähän suuntaan. Muita aiheita voisivat olla seuraavat: miten määritellä kriisinhallinnan alalle yksi selkeä auktoriteetti, joka mahdollisesti olisi korkea edustaja; olisiko kriisinhallinnan kannalta eduksi, jos korkea edustaja toimisi ulkosuhteiden neuvoston puheenjohtajana; miten luoda yhteys sotilasjohdon ja EU:n erityisedustajien välille (YK:n kokemukset voisivat olla tässä hyödyksi) ja olisiko EU:n valmiuksia lisättävä sotilaallisten operaatioiden toteuttamiseen EU:ssa (ts. siviilikriisinhallinnan alalla)?

Alain Le Roy selvitti erityisedustajien nykyistä tilannetta. Omaan kokemukseensa pohjautuen hän toi esiin useita myönteisiä tekijöitä, joiden avulla pystyttiin toteuttamaan kokonaisuutena onnistunut kriisinhallintaoperaatio entisessä Jugoslavian tasavallassa Makedoniassa. Ensinnäkin se, että neuvosto nimittää erityisedustajat, on tärkeää poliittisen legitimiuden kannalta. Toiseksi erityisedustajien ja korkean edustajan yhteydet toimivat hyvin (korkea edustaja pystyy toimimaan nopeasti ja tehokkaasti olosuhteiden sitä vaatiessa). Kolmanneksi se, että toiminta paikan päällä onnistuu, perustuu pikemminkin vaikutusvaltaan kuin selkeään poliittiseen määräysvaltaan. Neljänneksi EU:n ja USA:n yhteistyö on ollut erinomaista, ja Etyjiin, Natoon ja Venäjään on luotu hyvät suhteet. Parannusta vaativat sen sijaan rahoitus (resurssit ovat riittämättömät) ja logistiikka (ei esim. ole olemassa suojattua viestintäverkkoa Brysselin kanssa). Yhteydet eri toimielimiin toimivat suhteellisen hyvin, vaikkakin yhteydet Euroopan parlamenttiin ovat hyvin vähäisiä.

2. Näkemystenvaihto kriisinhallinnasta

Puheenjohtaja kehotti työryhmän jäseniä kommentoimaan asiantuntijoiden esiin tuomia aiheita ja erityisesti kokouksen esityslistalla olevia kysymyksiä.

Työryhmä oli yleisesti sitä mieltä, että kriisinhallinnan alalla päätökset on pystyttävä tekemään nopeasti ja että nykyinen menettelyt ovat liian raskaita. Nykyistä menettelyä, jossa useat komiteat osallistuvat prosessiin, on yksinkertaistettava, vaikka se onkin vaikeaa nykyisen pilarirakenteen vuoksi. Useat jäsenet ehdottivat, että kriisinhallintaa voitaisiin tehostaa antamalla korkealle edustajalle enemmän suoraa toimivaltaa. Esiin tuotiin myös ajatus uuden toimen perustamisesta, johon kuuluisi korkean edustajan avustaminen ja puolustusasioista vastaaminen. Jotkut jäsenet vastustivat ajatusta uusien toimien perustamisesta. Työryhmä hyväksyi yleisesti erityisedustajien tehtävän. Jotkut esittivät, että erityisedustajien tulisi voida toimia itsenäisemmin kentällä. Kannatettiin myös asianmukaisen rahoituksen antamista kriisinhallintaan ja erityisedustajille. Erityisedustajien poliittista vastuuta on syytä pohtia, samoin kuin yleisemmin kriisinhallintaoperaatioiden vastuukysymyksiä. Työryhmä pani merkille esiintuodun ajatuksen sotilasesikunnan tehtäväkentän laajentamisesta erityisoperaatioiden suunnitteluun ja toteuttamiseen. Työryhmä kannatti myös ehdotusta, jonka mukaan yhteistyötä koulutuksen ja oikeudellisen yhdenmukaistamisen suhteen tulisi tehostaa.

Puhujat vastasivat esitettyihin huomautuksiin ja ottivat esiin joitakin kohtia. Todettiin, että useat seikat puhuivat sen puolesta, että kentälle luotaisiin yksi yhteyspiste, joka vastaisi koko EU:n toiminnasta ja takaisi näin johdonmukaisuuden. Korkean edustajan tehtävää voitaisiin laajentaa niin, että hän toimisi yleisten asioiden neuvoston puheenjohtajana (joka avustaisi erityisesti kriisitilanteessa), mutta PTK säilyttäisi silti asemansa mahdollisten kriisinhallintaoperaatioiden strategisessa johdossa.

Puheenjohtaja päätti kokouksen todeten seuraavaa:

- Yleisesti oltiin sitä mieltä, että kriisinhallinnan alalla tarvitaan nopeita ja yksinkertaisia menettelyjä ottaen kuitenkin täysin huomioon poliittinen vastuu.
- Työryhmä totesi, että sotilasesikunnan nykyinen tehtäväkuva ei mahdollista operaatioiden suunnittelua eikä toteuttamista; EU:n rakenteet huolehtivat operaatioiden siviilinäkökohtien suunnittelusta ja toteutuksesta.
- Työryhmän jäsenet olivat yhtä mieltä siitä, että koulutusyhteistyötä on tehostettava. Ehdotus yhteisen sotilaskoulun perustamisesta sai jonkin verran kannatusta.
- Korkean edustajan aseman vahvistamista, johon sisältyisi aloiteoikeus kriisinhallinnan alalla, kannatettiin laajalti. Samalla kuitenkin säilytettäisiin PTK:n keskeinen asema kriisinhallintaoperaatioiden poliittisessa valvonnassa ja startegisessa johdossa. Esitettiin myös ajatus korkeaa edustajaa avustavan, puolustuksesta vastaavan henkilön toimen perustamisesta.
- Erityisedustajien asemaa, tehtäviä ja resursseja on tarkasteltava lähemmin. Tätä kysymystä, kuten myös korkean edustajan asemaa, voitaisiin parhaiten tarkastella ulkosuhteiden ja puolustuksen työryhmien yhteisessä kokouksessa.

Seuraava kokous on 29.10.2002, ja siinä käsitellään erityisesti Euroopan turvallisuus- ja puolustuspolitiikan soveltamisalaa. Työryhmän jäsenille jaetaan asiakirja kyseisestä aiheesta ennen kokousta.
